

Anna Tatar z Nigdy Więcej: Kilka zdarzeń na tle rasistowskim dziennie

wiadomo.co

KAMILA TERPIAŁ
listopad 15, 2017

PO domaga się delegalizacji ONR-u i stowarzyszenia Marsz Niepodległości. Jak mówią politycy Platformy, "istnieje realne zagrożenie ze strony sił nacjonalistycznych i faszystowskich". Podczas tegorocznego tzw. marszu niepodległości widać było takie hasła: "Śmierć wrogom ojczyzny", "Wszyscy różni, wszyscy biali", "Europa będzie biała albo bezludna", "Biała Europa braterskich narodów". - Tak zwany marsz niepodległości jest dla mnie symptomem poważnego problemu społecznego - mówi wiadomo.co Anna Tatar ze Stowarzyszenia Nigdy Więcej.

Czas na decyzje

- Spirala nienawiści została uruchomiona przez PiS i to ta partia ma obowiązek ją dzisiaj zatrzymać. Potrzebne są twarde decyzje. Domagamy się, aby minister Zbigniew Ziobro złożył wniosek o delegalizację ONR-u, który leży na jego biurku od września ubiegłego roku. Domagamy się również od Prokuratora Generalnego uruchomienia procedury delegalizacji stowarzyszenia Marsz Niepodległości - apeluje poseł PO Sławomir Nitras.

PO domaga się także uchylecia decyzji o cykliczności Marszu Niepodległości. Poseł Nitras mówi wprost: - W 100. rocznicę odzyskania niepodległości taki marsz nie ma prawa przejść ulicami Warszawy. Domagamy się, by państwo polskie stanęło na wysokości zadania.

Wniosek o delegalizację ONR-u złożyła także prezydent Warszawy Hanna Gronkiewicz-Waltz.

PiS już widzi, ale tylko "incydenty"

W dniu tzw. marszu niepodległości minister spraw wewnętrznych i administracji Mariusz Błaszczak nie widział żadnego problemu, bo nie widział też nacjonalistycznych haseł.

Dopiero dwie doby po marszu hasła nacjonalistyczne potępił prezydent. - Nie ma w naszym kraju miejsca ani zgody na ksenofobię, nie ma w naszym kraju miejsca na chorobliwy nacjonalizm, nie ma w naszym kraju miejsca na antysemityzm. Taka postawa oznacza wykluczenie z naszego społeczeństwa. Ludzie, którzy tak się zachowują, są wykluczeni, mają postawę, której nie da się inaczej nazwać, tylko postawą niegodną - mówił Andrzej Duda.

Na potępienie zdecydował się także wicepremier i minister kultury Piotr Gliński: - Chciałbym wyraźnie powiedzieć, że nie popieramy tego rodzaju haseł.

Jarosław Kaczyński w wywiadzie dla TVP niby potępia, ale jednak nie do końca. To, co się stało, nazywa "incydentami" i "marginesem marginesów". - Doszło do incydentów skrajnie niefortunnych, to jest słabe określenie - skrajnie złych, zupełnie niedopuszczalnych - mówił prezes PiS.

- Prawo powinno być egzekwowane. Nie wolno nikogo znieważać, kierować gróźb czy nawoływać do nienawiści. A tymczasem nierzadko mamy do czynienia z brakiem reakcji ze strony odpowiednich instytucji na takie zachowania - mówi w rozmowie z wiadomo.co Anna Tatar ze Stowarzyszenia Nigdy Więcej. Rozmawiamy też o ksenofobii, nacjonalizmie i tzw. marszu niepodległości.

KAMILA TERPIAŁ: Tzw. marsz niepodległości to był marsz patriotów, w którym uczestniczyła grupka kretynów - przekonują politycy partii rządzącej. Ile w tym prawdy?

ANNA TATAR: Niestety, nie jest tak optymistycznie, jak chcieliby to widzieć przedstawiciele władz. Tak zwany marsz niepodległości jest dla mnie symptomem poważnego problemu społecznego. To jest marsz

organizowany od 9 lat, na początku brało w nim udział kilkaset osób, a w tym roku według różnych szacunków uczestników było ok. 60 tys.

Poprzednie lata dostarczyły dość przekonujących dowodów na to, że jest to marsz zdominowany przez nacjonalistów i członków skrajnych ugrupowań, ludzi, którym jest blisko do faszyzmu.

Co roku skandowane są okrzyki pełne nienawiści do obcych, eksponowane symbole nacjonalistyczne i rasistowskie - krzyż celtycki jest już stałym emblematem. Od lat ta nienawiść pojawia się z różnym nasileniem, więc zaskoczeniem nie było to, że pojawiła się także w tym roku. Hasła "Biała Europa", "Czysta krew, trzeźwy umysł", "Wszyscy różni, wszyscy biali" są otwarcie rasistowskie. One powinny zostać nie tylko potępione w debacie publicznej przez polityków, ale ludzie odpowiedzialni za ich eksponowanie powinni zostać ukarani. Wiem, że policja wszczęła postępowanie w tej sprawie, ale dlaczego nie było żadnej reakcji na te transparenty podczas marszu? Przecież na miejscu było wielu funkcjonariuszy, a one były bardzo dobrze widoczne.

Nie na tyle, żeby dostrzegł je minister spraw wewnętrznych i administracji Mariusz Błaszczak.

To również jest bardzo niepokojące.

Rządzący nie widzą tego, że w Polsce od 2015 roku mamy do czynienia z eskalacją przemocy ksenofobicznej, rasistowskiej, neofaszystowskiej. Było to niewątpliwie związane z nasileniem kryzysu humanitarnego i histerycznymi reakcjami w debacie publicznej na kwestię przyjmowania uchodźców. Ten wątek został zmanipulowany i wykorzystany do celów politycznych.

Zmieniła się atmosfera społeczna i zwiększyła się liczba zdarzeń ksenofobicznych. Choć Polska jest krajem prawie homogenicznym - niewielu jest przedstawicieli mniejszości narodowych, uchodźców nie ma prawie w ogóle, to jednak coraz częściej dochodzi do aktów przemocy motywowanej ksenofobią.

Jak bardzo wzrosły akty przemocy na tle rasistowskim i ksenofobicznym w ciągu ostatnich lat?

Od ponad 20 lat prowadzimy monitoring rasizmu i ksenofobii pt. "Brunatna Księga".

O ile kiedyś tych zdarzeń było kilkanaście miesięcznie, to teraz jest ich kilka dziennie, czasami nawet kilkanaście. To są przypadki, o których wiemy, a jest jeszcze ciemna liczba zdarzeń niezgłoszonych nigdzie.

Dokumentujemy m.in. znieważenia słowne, ale także popchnięcia, oplucia i pobicia. Statystyki policyjne i prokuratorskie też potwierdzają nasilenie aktów przemocy. Mówienie, że to "margines marginesów" albo "incydenty" - po prostu nie jest prawdą. Takie stawianie sprawy stanowi nie tylko przyzwolenie, ale w pewnych sytuacjach nawet zachętę do popełniania takich czynów. Słowo incydent oznacza przecież mało znaczące zdarzenie, któremu nie warto przypisywać poważniejszego znaczenia ani się nim zajmować.

Jak polityczne przyzwolenie na takie hasła i zachowania może się skończyć?

To widać w tych statystykach i to wiedzą ludzie, którzy zostali pobici za kolor skóry albo pochodzenie. W szerszym wymiarze ten problem jest dewastujący także dla życia społecznego.

Podziały polityczne są rzeczą normalną w państwie demokratycznym, ale taka atmosfera podszytej ksenofobią nieufności rzutuje na relacje międzyludzkie. Przykład? Pobicie w warszawskim tramwaju prof. Jerzego Kochanowskiego z UW tylko dlatego, że mówił po niemiecku.

To pokazuje, że nie trzeba być obcokrajowcem, można być Polakiem i też zostać pobitym za domniemane pochodzenie. Jeżeli czyny złe moralnie i społecznie, wymagające potępienia, są bagatelizowane albo celowo niezauważane przez przedstawicieli władz, to takie głosy mogą zostać odebrane jako usprawiedliwienie dla sprawców przestępstw.

To są przestępstwa, ale rzadko słyszy się o tym, że ktoś został skazany. Częściej w przestrzeni publicznej pojawiają się informacje, że wyrok nie zapadł, albo został cofnięty. Przykład byłego księdza Jacka Międlara, który cały czas głosi hasła m.in. antysemickie, jest przerażający... Dlaczego tak się dzieje?

Indolencja wymiaru sprawiedliwości od lat stanowi problem. Choć mam wrażenie, że w ostatnich miesiącach kuriozalnych umorzeń przybyło.

Pamiętam sprawę Justyny Helcyk z ONR, która podczas manifestacji we Wrocławiu krzyczała o "islamskich ścierwach" - prokuratura najpierw wycofała z sądu akt oskarżenia, a następnie umorzyła postępowanie.

Piotr Rybak, który dwa lata temu spalił kukłę przypominającą Żyda, i Jacek Międlar wygłaszający antysemickie i ksenofobiczne przemówienia do tej pory nie zostali ukarani i obaj w Internecie manifestują swoją radość z kolejnych decyzji o umorzeniu czy odroczeniu postępowania. To oburzające sytuacje, pokazujące poczucie bezkarności i bezczelność nacjonalistycznych radykałów. Prawo powinno być egzekwowane. Nie wolno nikogo znieważać, kierować gróźb czy nawoływać do nienawiści. A tymczasem nierzadko mamy do czynienia z brakiem reakcji ze strony odpowiednich instytucji na takie zachowania.

Myśli pani, że jakiegokolwiek konsekwencje zostaną wyciągnięte w stosunku do organizatorów i uczestników marszu? Zawiadomienia zostały złożone m.in. przez polityków opozycji.

Trudno to przewidywać, ale nie mam wielu złudzeń. Niezrozumiałych decyzji prokuratorskich mieliśmy ostatnio sporo. W minionych latach pojawiały się co prawda kary dla uczestników tzw. marszu niepodległości (m.in. za naruszenia nietykalności cielesnej policjantów, udział w nielegalnym zbiegowisku oraz niszczenie mienia), ale nigdy nie zostali pociągnięci do odpowiedzialności jego organizatorzy. W tym przypadku skuteczność wymiaru sprawiedliwości pozostawia wiele do życzenia.

Dlaczego młodzi ludzie są podatni na taką ideologię?

Ten problem można rozpatrywać w szerszym kontekście europejskim. Nacjonalizm i skrajne ruchy coraz bardziej triumfują. Tyle że w Polsce uchodźców prawie nie ma, a przedstawicieli mniejszości narodowych w stosunku do innych europejskich krajów też jest niewiele. Tym bardziej niepokoi liczba ataków i popularność radykalnie prawicowych organizacji. Poza tym u nas brakuje mocnej reakcji Kościoła na ksenofobiczną nienawiść i przemoc. Tak zwany marsz niepodległości w tym roku odbywał się pod hasłem "My chcemy Boga" - taki transparent był eksponowany pośród tych o "białej Europie" i "czystej krwi". Co to mówi o uczestnikach tej manifestacji, ale i o polskim katolicyzmie?

Warszawa w ciągu kilku lat stała się centralnym miejscem dla zwolenników skrajnej prawicy z Europy. W tzw. marszu niepodległości udział biorą również członkowie ugrupowań radykalnych z Węgier, Słowacji czy ze Szwecji.

<https://wiadomo.co/anna-tatar-z-nigdy-wiecej-kilka-zdarzen-na-tle-rasistowskim-dziennie/>